

Slutrapportering och ekonomisk rapport: Ekologisk livsmedelskonsumtion i offentlig och privat sektor: Ger politiken önskat eko?

Projektets övergripande syfte

Att ta miljöhänsyn i offentlig upphandling, så kallad grön upphandling, är idag en väl etablerad politisk ambition i och utanför Sverige, och det skrivs fram som ett viktigt, flexibelt och kraftfullt sätt att nå en hållbar utveckling (Tarantini, Dominici Loprieno, & Porta, 2011). Grön upphandling tillämpas också flitigt av svenska offentliga myndigheter (Sveriges Offentliga Utredningar, 2011). I detta empiriska projekt studeras grön offentlig upphandling och dess potentiella marknadseffekter.

De politiska ambitionerna med offentlig upphandling bygger på tanken att den offentliga sektorn som betydande marknadsaktör, via sina inköp, kan påverka produktionen och konsumtionen i mer hållbar riktning. På så sätt antas den offentliga sektorn bidra till att miljömål på nationell och EU-nivå kan nås. Tanken är att genom att öka den offentliga sektorns gröna inköp skapas ett större utbud av miljövänligare produkter, vilket å ena sidan förväntas stimulera privata konsumenters efterfrågan på motsvarande produkter och, å andra sidan, förstärka producenternas incitament att bli mindre miljöbelastande.

Upphandlingens potential som styrmedel måste därför kopplas till marknadens funktionssätt, det vill säga hur privata konsumenter och producenter reagerar på effekterna av upphandlande myndigheters ökade inköp av mindre miljöbelastande produkter (Marron, 1997; Marron, 2003; Lundberg & Marklund, 2013; Lundberg, Marklund, & Strömbäck, 2016). En metod för att studera detta är att analysera marknaden för konventionella produkter och mindre miljöbelastande motsvarigheter parallellt. Lundberg och Marklund (2013) skriver att frågan om i vilken utsträckning grön upphandling har potential att leda till, eller leder till, önskad miljöeffekt är en fråga för empirisk forskning. Förutsättningarna för en verksam politik varierar nämligen sannolikt mellan olika marknader och inom marknader, beroende på vilka enskilda produkter som upphandlas. Med ambitionen att miljöhänsyn i offentlig upphandling ska leda till miljöförbättringar föreslog den Europeiska kommissionen (European Commission, 2008) initialt tio prioriterade sektorer som speciellt lämpliga att fokusera på. Dessa områden har med tiden blivit 23 och ett av dem är "Livsmedel och cateringtjänster".

Det övergripande syftet med det här projektet är att empiriskt studera miljöhänsyn i offentlig upphandling i form av krav på ekologiska livsmedel och dess effekt på målet om att 20 procent av den odlingsbara marken i Sverige ska vara certifierad för ekologisk produktion. För att nå detta mål fastställde Sveriges Riksdag 2006 att den offentliga sektorns konsumtion av ekologiskt certifierade livsmedel, vid utgången av 2010, skulle uppgå till 25 procent av sektorns totala livsmedelskonsumtion (Government Communication, 2006).

Vid ansökningstillfället hade inget av målen uppnåtts. I skrivande stund är målet om den offentliga upphandlingen av ekologiska livsmedel uppnått. Detsamma gäller inte för den odlingsbara marken. I den nationella livsmedelsstrategin från 2017 skärptes inriktningsmålet till 60 procent ekologiska livsmedel i offentlig sektor år 2030 och 30 procent certifierad ekologisk jordbruksmark (Swedish Government, 2017).

Förståelse för den offentliga upphandlingens potential att verka som ett miljöpolitiskt styrmedel kräver nämligen insikter i de enskilda upphandlande myndigheternas agerande, förståelse för

marknaders funktionssätt och om och i så fall hur dess aktörer reagerar på den offentliga sektorns ambitioner: Ger den förda politiken önskat eko?

Motivering, frågeställningar, tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter

Livsmedelsmarknaden lämpar sig särskilt väl för den här typen av studier. Ekologiska livsmedel har ett tydligt och nära substitut i form av konventionella livsmedel. Båda typerna av livsmedel konsumeras av både privat och offentlig sektor. Livsmedelsmarknaden bjuder också på marknadsförutsättningar som gör den särskilt intressant att studera. Konkurrensförhållandena varierar beroende på var i livsmedelskedjan vi tittar. I Konkurrensverket (The Swedish Competition Authority, 2011) beskrivs marknaden som timglasformad. Råvaruproducenterna, jordbrukarna, är många och små. Detsamma gäller för underleverantörerna. De aktörer som befinner sig i kedjans mitt, livsmedelstillverkarna, distributörerna (grossisterna) och dagligvarukedjorna är i regel stora företag och marknaden är att betrakta som koncentrerad. Distributionsledet domineras av fyra fullsortimentsgrossister som tillsammans har 75 procent av marknaden.

Enligt Konkurrensverket uppgår den totala offentliga upphandlingen av livsmedel till cirka 8,4 miljarder kronor. Enligt samma källa kan detta jämföras med den privata restaurangbranschens utbud (restauranger, snabbmat, etc.) som under år 2009 motsvarade en omsättning på 19 miljarder kronor, samt dagligvaruhandelns livsmedelsförsäljning som samma år uppgick till 190 miljarder kronor. Detta gör att den offentliga upphandlingen av livsmedel motsvarar ungefär 4 procent av den totala livsmedelsmarknaden i Sverige.

Ambitionerna för ekologisk konsumtion är starkt förankrad bland enskilda kommuner, landsting och andra myndigheter runt om i landet. Enligt EkoMatCentrum (2014) har 85 procent av Sveriges kommuner och landsting tagit beslut om att köpa ekologiska livsmedel och 2013 var snittet för inköpen 23 procent. Inköpen fördelar sig mellan kommuner och landsting som inte alls gör ekologiska inköp till de vars ekologiska inköp utgör nästan 50 procent av de totala livsmedelsinköpen.

Offentlig upphandling av ekologiska livsmedel kan vända sig till råvaruproducenter eller till företag i grossist- och distributionsledet. Råvaruproducenterna är som sagt många och små och konkurrensgraden är därför potentiellt god. De har dock sannolikt begränsade möjligheter att leverera stora kvantiteter livsmedel, förädlade produkter eller flera olika typer av livsmedel. Det kan emellertid de till antalet få stora fullsortimentsgrossisterna i Sverige. Baserat på data från VISMA/OPIC vet vi att livsmedelsupphandlingarna i regel omfattar relativt höga kontraktvärden och mer än en produktgrupp, vilket gör företag i grossist- och distributionsledet mer troliga som målgrupp för offentlig upphandling. Det är också vad vi tidigare observerat i data (Lundberg & Marklund, 2013). Krav på att en viss del av en livsmedelsupphandling eller att hela upphandlingen ska utgöras av ekologiska livsmedel har sannolikt därför liten, eller ingen, konkurrensbegränsande effekt hos potentiella leverantörer i grossist- eller distributionsledet. I de fall leverantörer i grossist- och distributionsledet inte kan leverera till den offentliga sektorn beror det snarare på att producenterna i föregående led inte kan leverera till dem.

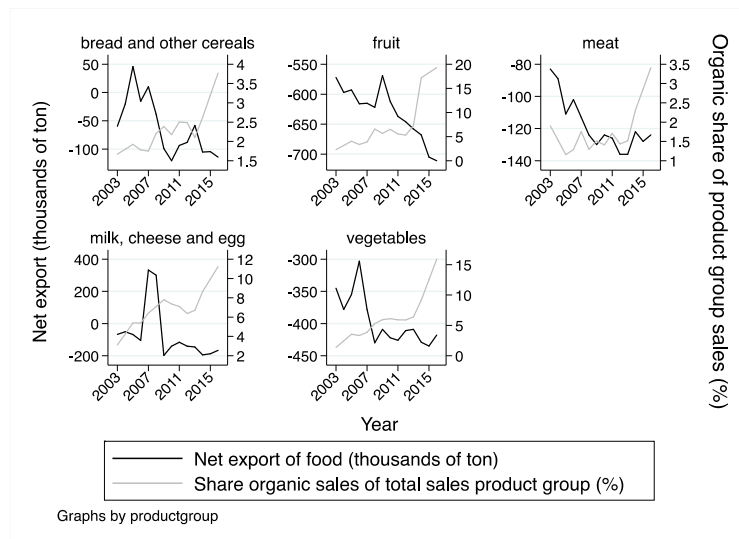
Om en grossist inte kan leverera ekologiskt producerade livsmedel i den utsträckning som den offentliga myndigheten vill och därför tvingas avstå från upphandlingen, kan det indirekt bero på jordbrukets kostnad för att anpassa sig till ekologisk produktion. Om efterfrågan på ekologiska livsmedel från grossister och distributörer överstiger jordbrukets utbud kan det

finnas incitament för jordbrukare med relativt låg anpassningskostnad att ställa om till ekologisk produktion, medan de med hög anpassningskostnad kommer att avstå ifrån denna anpassning och i stället vända sig till den konventionella livsmedelsmarknaden. Men, som nämnts ovan, det finns ingen garanti för att inköspolicyn leder till en omställning hos svenska jordbrukare om efterfrågan avser inhemskt producerade eller importerade livsmedel.

Offentlig upphandling är som forskningsområde nytt (Testa, Iraldo, Frey, & Daddi, 2012). Det finns relativt få vetenskapliga studier om miljöhänsyn i offentlig upphandling som miljöpolitiskt styrmedel. I ett av undantagen, Marron (1997), tydliggörs teoretiskt för betydelsen av att den offentliga sektorn är en stor köpare på både den så kallade ”gröna” marknaden där produktion och konsumtion avses att ökas och den ”konventionella” marknaden där produktion och konsumtion avses att minska. Marron visar också att den offentliga sektorns grönare inköpsstrategi leder till att priset på den gröna och den konventionella marknaden ökar respektive minskar. Dessa prisförändringar påverkar relativpriset och de privata marknadsaktörerna och påverkar därför den offentliga upphandlingens potential att verka som miljöpolitiskt styrmedel.

Marron (1997) identifierar ett par marknadskaraktäristiska som är nödvändiga för att den förda politiken ska få önskad effekt på miljön. Med utgångspunkt i att det finns ett grönt och ett brunt (konventionellt) alternativ av en produkt måste (1) producenterna på båda marknaderna vara pris känsliga, det vill säga reagera starkt på ökade priser på den gröna marknaden och minskade priser på konventionella marknaden. Det innebär att producenterna på den gröna marknaden ökar sin produktion medan producenterna på den konventionella (relativt mer miljöbelastande) marknaden minskar sin produktion. (2) privata konsumenter på båda marknaderna måste vara prisokänsliga, ju mindre de reagerar på relativprisförändringen desto bättre är det från ett styrmedelsperspektiv. Även om priset på den gröna produkten stiger och priset på den konventionella produkten sjunker vill den privata konsumenten fortsätta köpa den gröna produkten och inte öka inköpen av den konventionella produkten. Se även Marron (2003).

Det kan tyckas trivialt att analysera frågan om de offentliga inköpen av livsmedel kan användas som medel för att skapa incitament till omställning från konventionell till ekologisk odling. Hur ska en aktör vars samlade marknadsmakt skulle kunna mätas till ca 4 procent kunna ha en faktisk effekt på livsmedelsmarknaden och specifikt produktionen av råvara? Detta när dessutom Sverige är en nettoimportör av livsmedel (se figuren nedan) och politikens inriktningsmål riktar sig till svenska bönder.

Figur 1. Net export and organic share of sales for five large product groups, 2003-2016.

Source: SCB.

Frågan är inte så trivial som den kan tyckas vara vid en första anblick. Dels för att marknadsmakten kan variera lokalt eller regionalt, dels för att den inom vissa livsmedel är starkare än andra men också för att den offentliga sektorn är den betydande kund hos grossisterna – som är de aktörer som de politiska aktörerna ska verka genom för att nå fram till produktionen av råvaran. För de två största grossisterna kommer omkring 30 procent av intäkterna från offentlig sektor (Martin & Servera, 2017; Menigo Foodservice, 2017).

En annan aspekt är att organisationen av upphandling och utformningen av upphandlingarna kan variera mellan upphandlande myndigheter. Tidigare forskning visar också att ekonomiska förutsättningar, kunskapsnivå och målsättningar samt organisationsstruktur har betydelse för effekten av politiska ambitioner med den offentliga upphandlingen dvs. betydelse för i vilken utsträckning miljöhänsyn tas vid offentlig upphandling (Cheng, Appolloni, D'Amato, & Zhu, 2018). En annan viktig aspekt för att miljöhänsyn i upphandling ska implementeras är till exempel i vilken utsträckning experter inom olika områden samarbetar med varandra (Erdmenger, 2003; Carlsson & Waara, 2007; Preuss, 2009; Testa, Annunziata, Iraldo, & Frey, 2016) Carlsson and Waara (2007); Testa et al., (2016)).

Inom ramen för projektet har fyra vetenskapliga artiklar skrivits (Lundberg & Marklund, 2018; Lindström, Lundberg, & Marklund, 2019; Lundberg & Marklund, 2019; Lindström, Lundberg, & Marklund, 2020) och de tar alla, på ett eller annat sätt, sin utgångspunkt i ovanstående gällande varför det är av intresse att studera om och hur centralt uttryckta miljöambitioner med offentlig upphandling implementeras på lokal nivå. Ett mål om att livsmedelsinköpen ska uppgå till en viss andel ekologiska kan nås med olika strategier. Enligt Jörgensen (Jörgensen, 2012) kostar en ekologisk varukorg med livsmedel i genomsnitt 65,5 procent mer än motsvarande konventionell korg. Det finns alltså en prispremie för den ekologiska egenskapen hos livsmedlet. Frågan är om alla kommuner kan prioritera en sådan prispremie? Ett av de hinder som identifierats i litteraturen för införandet av gröna politiska ambitioner med upphandling är ju just ekonomiska förutsättningar. I förväntan kan följande strategier ses som möjliga: Livsmedelsinköpen i en kommun (eller annan organisatorisk enhet) byts helt eller delvis ut med

effekt på kostnaderna – prispremien betalas och finansieras på något sätt (omfördelning av resurser eller ökade intäkter) alternativt: Nå målet genom att komponera om livsmedelsinköpen utan effekt på kostnaderna. Det betyder att livsmedel med potentiellt liten budgetandel men relativt stor andel i volym byts ut.

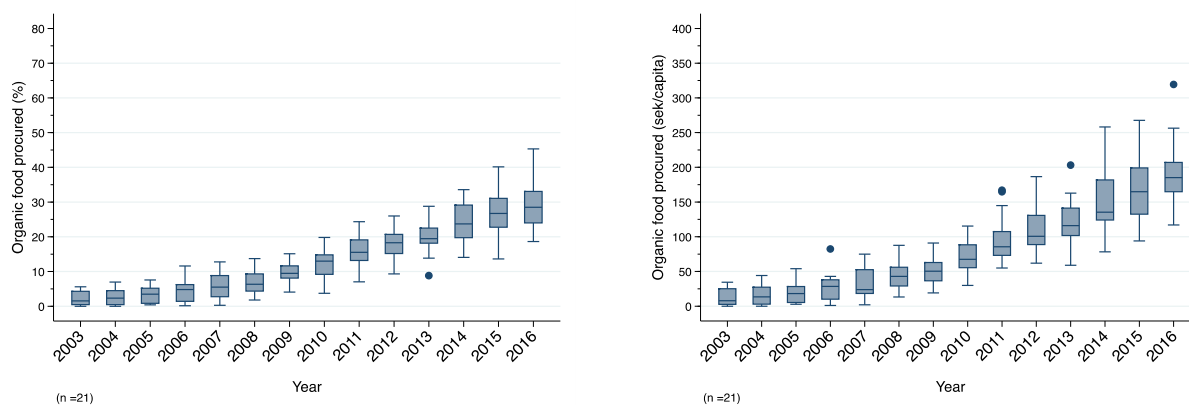
Analysen av den offentliga upphandlingen som miljöpolitiskt styrmedel inom livsmedel har sin vetenskapliga utgångspunkt i miljö- och naturresursekonomi. Närmare bestämt i hur styrning bör utformas för effekt och effektivitet. Litteraturen identifierar fem kriterier att utvärdera styrmedel mot: kostnadseffektivitet, måleffektivitet, fördelningsaspekter, flexibilitet och transparens. De fyra första beskrivs i Hanley m. fl. (2007) och det senare i Bennear och Stavins (2007). Ett styrmedel kan uppfylla ett eller flera av dessa kriterier och därför motiveras på olika sätt beroende på deras ändamålsenlighet och syfte. Grön offentlig upphandling motiveras politiskt inom EU utifrån kostnadseffektivitet och måleffektivitet. Frågan om detta är rätt argument eller inte är ett av resultaten i föreliggande projekt. Det är viktigt att komma ihåg att projektet analyserar det samhällsekonomiska perspektivet på grön offentlig upphandling. Vad enskilda verksamheter gör eller inte gör utifrån ett verksamhetsperspektiv är en annan fråga.

Upphandlingar som avser livsmedel och miljömässiga ambitioner tar sig ofta uttryck i krav och kriterier som avser ekologiska livsmedel, förpackningarna eller transporten av livsmedlen. Det kan vara svårt att av förfrågningsunderlagen utläsa exakt vilket eller vilka problem som hänsynen avser att lösa, men det ter sig som att upphandlingen är mer än ett styrmedel som också kan rikta sig mot mer än ett problem – vilket strider mot det som benämns Tinbergens regel. En effektiv politik inom miljöområdet bör nämligen vara utformad så att avsedd effekt nås, ett mål ett medel och multipla mål och multipla styrmedel måste vara ömsesidigt oberoende av varandra.

Projektets huvudsakliga resultat – ger politiken önskat eko?

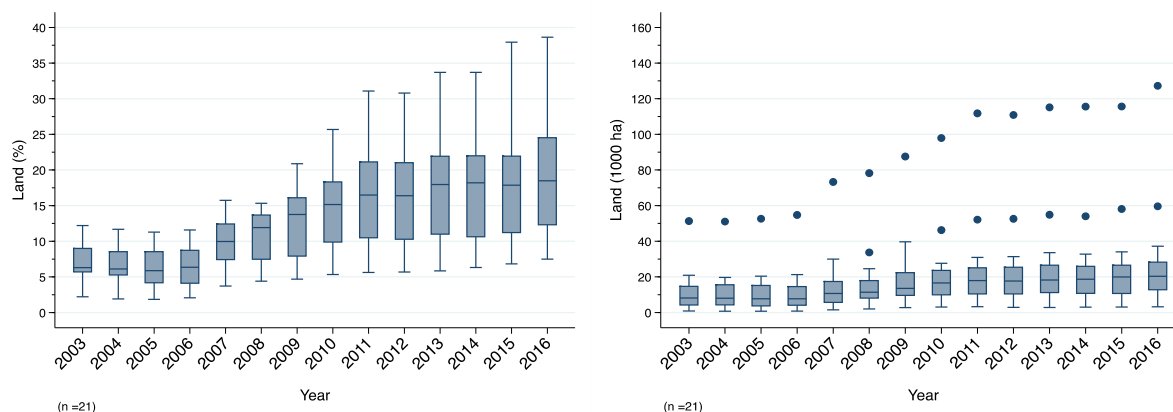
Projektet är i huvudsak empiriskt och baseras på data om svenska myndigheters mål och inköp av ekologiska livsmedel (EkoWEb och Kolada), odlingsbar mark i Sverige och andra verksamma styrmedel (Jordbruksverket) och regionala och lokala karaktäristika (SCB). Den studerade perioden är 2003 till 2016. Utgångspunkten är – som nämndes ovan – inriktningsbeslutet från 2006 där den offentliga upphandlingen beskrivs som ett medel för att nå en omställning inom svenskt jordbruk. Specifikt är tanken att ett mål om 25 procent andel ekologiska livsmedelsinköp från offentlig sektor ska skapa incitament hos svenska bönder att ställa om marken till ekologiskt certifierad och nå en sådan andel motsvarande 20 procent.

Andelen ekologiska inköp i offentlig sektor har under den studerade perioden ökat samtidigt som variationen, fördelningen för andelen ekologiska inköp ändrats. Detta illustreras i figuren nedan (hämtad från en av de uppsatser som projektet genererat). Till vänster illustreras andelen ekologiska inköp som procent av totala livsmedelsinköpen (myndighetsnivå) och till höger som utgift per capita. Spridningen bland svenska kommuner har alltså ökat eftersom vissa kommuner kraftigt ökat sin andel ekologiska inköp medan andra ligger kvar på relativt låga nivåer.

Figur 2. Organic food procured in Swedish counties, 2003-2016. Left panel shows percentage share of organic food. Right panel shows organic expenditures in SEK/capita. *Source: Ekomatcentrum, Sekom, Kolada, and SCB.*

I figuren nedan illustreras omställd, ekologiskt certifierad odlingsbar mark i Sverige i procent respektive hektar. Den har ökat och frågan är, eftersom fler än ett styrmedel använts om detta kan förklaras av andelen ekologiska inköp eller något annat – ger politiken önskat eko?

Figur 3. Organic farmland converted and under conversion in Swedish counties, 2003-2016. Left panel shows share of organic farmland (%). Right panel shows organic farmland in thousands of hectares. *Source: SBA*

Under den period som studerats har även andra styrmedel med målet att skapa incitament till omställning mot ekologiskt jordbruk varit verksamma. Olika slags subventioner har riktats mot djurhållning respektive växtodling. Av statistiska skäl har subventionerna kategoriserats i just dessa två grupper. Vissa förändringar i subventionerna sammanfaller med tidpunkten för livsmedelsstrategin införande, vilket understryker vikten av att ta hänsyn till dem vid analyser av den offentliga upphandlingens inverkan på odlingsbar mark i Sverige.

Som tidigare nämnts har fyra uppsatser skrivits inom projektet, varav två är i publikationsprocess (inskickade, varav en är reviderad och inskickad igen), en är publicerad och en förbereds inför att skickas in till vetenskaplig tidskrift.

I en av uppsatserna (Lindström, Lundberg, & Marklund, 2019) studeras just de offentliga inkörens inverkan på andelen odlingsbar mark som är certifierad för ekologisk odling. Mer specifikt studeras om andelen ekologiska inköp har någon effekt på andelen sådan mark. Studien baseras på paneldata för perioden 2003 till 2016 och sker på regional nivå. Data på inköpen av livsmedel finns på kommunal nivå medan uppgifter om den odlingsbara marken finns på länsnivå (jordbruksfastigheter kan gå över länsgränserna). Resultaten visar att andelen ekologiska inköp har en signifikant och positiv effekt på andelen odlingsbar mark som är ekologiskt certifierad. Det har även subventionerna med samma mål. Även om målet för ekologiskt odlingsbar mark inte nåts under perioden har den offentliga upphandlingen och subventionerna bidragit till omställning. Effekten från den offentliga upphandlingen kommer från de samlade inköpen i Sverige – den egna regionens andel ekologiska inköp har inte någon signifikant påverkan på andelen ekologiskt odlingsbar mark i regionen. Det beror sannolikt på att livsmedel i första hand inte efterfrågas lokalt och därmed är inte den lokala marknadsmakten tillräcklig.

Så långt kan vi alltså konstatera att den offentliga upphandlingen som medel för att nå ett mål inom jordbruket har effekt. Är det ett effektivt sätt att skapa denna påverkan? I Lundberg och Marklund (2018) konstateras att den offentliga upphandlingen inte möter kriteriet om ett mål ett medel och därför inte kan anses vara ett effektivt styrmedel i den meningen. Tidigare studier visar också att den offentliga upphandlingen inte möter kriterierna för att vara ett samhällsekonomiskt kostnads- eller måleffektivt styrmedel. I Lundberg och Marklund (2019) skrivs om detta i förhållande till tre andra kriterier mot vilka styrmedel kan utvärderas. Flexibilitet och fördelningsaspekter är bättre argument för att använda den offentliga upphandlingen som styrmedel. Slutsatserna visar att lokala miljöproblem alternativt problem utanför juridiska (ofta sammanfallande med geografiska) gränser kan vara skäl till särskilda hänsyn i upphandling, till exempel i olika delar av livsmedelsproduktionskedjan. Det bygger då på att upphandlingen också utformas på ett sätt som gör detta möjligt och säkerställer kvaliteten i det vertikala ledet. De strategiska verktygen (upphandlingsgrund, krav, kriterier, utvärderingsmodell, kontraktvillkor etc.) är viktiga för utfallet. I uppsatsen dras också slutsatsen att den offentliga upphandlingen via särskilda hänsyn kan användas för att sprida innovationslösningar (diffusion på engelska). Just omställning till ekologisk livsmedelsproduktion är ett bra exempel på detta.

Upphandling av ekologiska livsmedel har, baserat på de data som använts i projektet, en effekt på odlingsbar mark certifierad för ekologisk odling, vilket är ett exempel på hur upphandlingen kan bidra till spridning av innovationen (i form av produktionsteknologier och processer). Med tanke på att organisatoriskt avstånd, ekonomiska förutsättningar och miljömedvetenhet identifieras som viktiga frågor för implementering av gröna ambitioner i den offentliga upphandlingen, har också frågan om vad som driver den offentliga sektorns ekologiska inköp studerats. Frågan motiveras också av den relativt stora frihet som upphandlande tjänstemän har i att utforma upphandlingarna (Hyytinen, Lundberg, & Toivanen, 2018) och att de intentioner som speglas i förfrågningsunderlagen inte alltid får avsedd effekt (Lundberg & Marklund, 2011). Det senare på grund av brister i de utvärderingsmodeller som används för val av anbudsgivare (Bergman & Lundberg, 2013). Den studie som gjorts bygger på de enkätdata som EkoMatcentrum samlar in i kombination med data från SCB. Andelen ekologiska inköp och data på den variabel som testas, det vill säga de politiska målen med ekologiska inköp är hämtade från enkäten. Frågan är alltså om en kommuns mål för ekologiska inköp av livsmedel

har någon påverkan på andelen inköp (Lindström, Lundberg, & Marklund, 2020). Samtidigt kontrolleras för andra faktorer (se ovan) som kan påverka andelen ekologiska inköp av livsmedel. Resultaten visar att politiken i detta fall ger önskat eko, åtminstone delvis, att den politiska ambitionsnivån har en positivt signifikant effekt på de ekologiska inköpen. Studien visar också att andelen ekologiska inköp är positivt korrelerad med benägenheten att svara på enkäten. Det innebär att urvalet är snedvridet, vilket hanteras på adekvat sätt i regressionsanalysen.

Projektteam: Sofia Lundberg, Per-Olov Marklund och doktorand Hanna Lindström.

Publikationer i projektet

1. Lundberg & Marklund, Green public procurement and multiple environmental objectives, 2018 – Publicerad i Journal of Industrial and Business Economics
2. Lundberg & Marklund, Green public procurement as an instrument of environmental and innovation policy: Getting the arguments right, 2019 – Inskickad till Journal of Cleaner Production
3. Lindström, Lundberg, & Marklund, How Green Public Procurement can drive conversion of farmland: An empirical analysis of an organic food policy, 2019 – Reviderad version inskickad till Ecological Economics
4. Lindström, Lundberg, & Marklund, Green public procurement: An empirical analysis of the uptake of a organic food policy, 2020 – förbereds för att skickas till tidsskrift

Konferensdeltagande utöver works-shops och seminarier vid Handelshögskolan, nationalekonomi Umeå universitet:

Kommande via inbjudan: the 2nd workshop on Economic Public Procurement on 20 and 21 March 2020, ZEW Mannheim. Papper 1 Key Note Sofia Lundberg, Papper 4 doktorandpresentation Hanna Lindström.”

9th seminar of Nätverket i Offentlig Organisation och Styrning (NOOS), Umeå universitet, 4-5 februari 2019. Title of presentation: “Green Public Procurement: An empirical analysis of the uptake and expenditures of organic food policy.” Hanna Lindström

25th Ulvön Conference on Environmental Economics. June 19 – June 21, 2018. Title of presentation “Green Public Procurement: An empirical analysis of the effect of organic food policy on farmland.” Hanna Lindström

The 86th International Atlantic Economic Conference in New York, United States, 11-14 October 2018. Green public procurement: An empirical analysis of the effect of organic food policy on farmland. Sofia Lundberg

6th World Congress of Environmental and Resource Economists (WCERE), Gothenburg, Sweden June 25 - June 29, 2018. Title of presentation: “Green Public Procurement: An empirical analysis of the effect of organic food policy on farmland.” Hanna Lindström

45th Annual Conference of the European Association for Research in Industrial Economics (EARIE), Athens, Greece, August 31 - September 2, 2018. Title of presentation: "Green Public Procurement: An empirical analysis of the effect of organic food policy on farmland." Hanna Lindström

9th Swedish workshop on competition & public procurement research 2017. Stockholm, November 2, 2017. Title of presentation "Green Public Procurement: An empirical analysis of the effect of organic food policy on farmland." Hanna Lindström

IFPSM Summer School on advanced purchasing and supply research. University of Twente, Enschede, Netherlands. June 26 – June 30, 2017. Title of presentation: "Green Public Procurement". Hanna Lindström

Nätverkskonferens Upphandling med sociala hänsyn, Umeå: Olika hänsyn utifrån samhällsekonomiskt perspektiv - att göra rätt saker av rätt anledning ..? March 21, 2017. Sofia Lundberg (Policy)

Platsen, Hållbarhetskonferens i Sliperiet, Umeå: Offentlig Upphandling – effekt och effektivitet, November 16, 2016. Sofia Lundberg (Policy)

Referenser

Benear, L. S., & Stavins, R. N. (2007). Second-best theory and the use of multiple policy instruments. *Environmental and Resource Economics*, 37(1), 111-129.

Bergman, M. A., & Lundberg, S. (2013). Tender evaluation and supplier selection methods in public procurement: An empirical analysis. *Journal of Purchasing and Supply Management*, 19(2), 73-83.

Carlsson, L., & Waara, F. (2007). Environmental Concerns in Swedish Local. In G. Piga, & K. Thai, *Advancing Public Procurement: Practices, Innovation and Knowledge Sharing* (p. Ch.11). Boca Raton, FL.: PrAcademics Press.

Cheng, W., Appolloni, A., D'Amato, A., & Zhu, Q. (2018). Green public procurement, missing concepts and future trends - A critical review. *Journal of Cleaner Production*, 176, 770-784.

Erdmenger, C. (2003). *Buying into the Environment Experiences, Opportunities and Potential for Eco-procurement*. Sheffield, UK: Greenleaf Publishing.

European Commission. (2008). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - Action plan for a better environment*. European Commission, COM(2008) 400 Final.

Government Communication. (2006). *Ekologisk produktion och konsumtion - Mål och inriktning till 2010*. Regeringens skrivelse Skr. 2005/06:88.

Hanley, N., Sjogren, J. F., & White, B. (2007). *Environmental economics. In theory and practice*. (2 uppl.). New York: Palgrave Macmillan.

Hyytinen, A., Lundberg, S., & Toivanen, O. (2018, February). Design of public procurement auctions. Evidence from cleaning contracts. *Rand Journal of Economics*, Forthcoming.

Jørgensen, C. (2012). *Mål som styrmedel - målet för den offentliga konsumtionen av ekologiska livsmedel*. AgriFood Report 2012:1, Lund.

Lindström, H., Lundberg, S., & Marklund, P.-O. (2019). How Green Public Procurement can drive conversion of farmland: An empirical analysis of an organic food policy.

Lindström, H., Lundberg, S., & Marklund, P.-O. (2020). Green public procurement: An empirical analysis of the uptake of a organic food policy.

- Lundberg, S., & Marklund, P.-O. (2011). The pivotal nature of award methods in green public procurement. *Environmental Economics*, 2(3), 64-73.
- Lundberg, S., & Marklund, P.-O. (2013). Green public procurement as an environmental policy instrument: cost effectiveness. *Environmental Economics*, 4(4), 75-83.
- Lundberg, S., & Marklund, P.-O. (2013). *Offentlig upphandling eller gröna nedköp? En ESO rapport om miljöpolitiska ambitioner*. Stockholm: Fritzes.
- Lundberg, S., & Marklund, P.-O. (2018). Green public procurement and multiple environmental objectives. *Journal of Industrial and Business Economics*, 45(1), 37-53.
doi:<https://doi.org/10.1007/s40812-017-0085-6>
- Lundberg, S., & Marklund, P.-O. (2019). Green public procurement as an instrument of environmental and innovation policy: Getting the arguments right.
- Lundberg, S., Marklund, P.-O., & Strömbäck, E. (2016). Is Environmental Policy by Public Procurement Effective? *Public Finance Review*, 44(4), 478-499.
- Marron, D. B. (1997). Buying green: Government procurement as an instrument of environmental policy. *Public Finance Review*, 25(3), 285-305.
- Marron, D. B. (2003). Greener public purchasing as an environmental policy instrument. *OECD Journal of Budgeting*, 3(4), 71-102.
- Preuss, L. (2009). Addressing sustainable development through public procurement: the case of local government. *Supply Chain Management: An International Journal*, 14(3), 213-223.
- Swedish Government. (2017). *Regeringens handlingsplan: En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet, Prop. 2016/17:104*. Stockholm, Sweden. Retrieved 03 7, 2017, from <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2017/01/prop.-201617104/>
- Sveriges Offentliga Utredningar. (2011). *På jakt efter den goda affären – analys och erfarenheter av den offentliga upphandlingen. Delbetänkande av upphandlingsutredningen 2010*. Stockholm: SOU (2011:73).
- Tarantini, M., Dominici Loprieno, A., & Porta, P. L. (2011). A life cycle approach to green public procurement of building material and elements: A case study of windows. *Energy*, 36(5), 2473-3482.
- Testa, F., Annunziata, E., Iraldo, F., & Frey, M. (2016, January). Drawbacks and opportunities of green public procurement: An effective tool for sustainable production. *Journal of Cleaner Production*, 112, 1893-1900.
- Testa, F., Iraldo, F., Frey, M., & Daddi, T. (2012). What factors influence the uptake of GPP (Green Public Procurement) practices? New evidence from an Italian survey. *Ecological Economics*, 82(2), 88-96.
- The Swedish Competition Authority. (2011). *Mat och marknad - offentlig upphandling*. Stockholm: Konkurrensverket, rapport 2011:3.